

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 165/2013

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Γ'

Συνεδρίαση της 29^{ης} Απριλίου 2013

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νικηφόρος Κανιούρας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Χριστόδουλος Μπότσιος, Μιχαήλ Απέσσος,
Ηλίας Ψώνης, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου,
Ανδρέας Γραμματικός, Παναγιώτης Σπανός,
Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Γεώργιος Σινάνης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ. πρωτ. Ερωτήματος: Υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.127/13/134564/Β2/30-10-2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Προσωπικού Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης - Τμήμα Α', Ανώτατου Διδακτικού Προσωπικού, του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν: α) μετά την έναρξη ισχύος του Ν. 4009/2011, εξακολουθεί να ισχύει η παρ. 4 του άρθρου 11 του Ν. 2889/2001 και β) είναι σύνομες οι ιατρικές πράξεις από μέλη Δ.Ε.Π., είτε πλήρους, είτε μερικής απασχόλησης, που πραγματοποιούνται σε χώρους ιδιωτικών κλινικών.

Επί του ως άνω ερωτήματος, το παρόν Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, γνωμοδότησε, ως ακολούθως:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ.

1. Στο Υπουργείο Υγείας, υπεβλήθησαν καταγγελίες κατά τις οποίες Πανεπιστημιακοί ιατροί, του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, εκτελούν χειρουργικές επεμβάσεις και δέχονται ασθενείς, σε συγκεκριμένο ιδιωτικό θεραπευτήριο της Λάρισας, κατά παράβαση των διατάξεων του Ν. 2889/2001, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4025/2011.

2. Η Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας, με τα αρ. Υ3β/ΓΠ/6393/3-2-2012, Υ3β/Γ/Ποικ.44048/8-4-2012 και Υ4ε/46640/9-5-2012 έγγραφά της έχει διατυπώσει την άποψη, ότι απαγορεύεται στους Πανεπιστημιακούς γιατρούς να παρέχουν υπηρεσίες, με οποιαδήποτε σχέση, σε ιδιωτικές κλινικές ή σε ιδιωτικά διαγνωστικά ή θεραπευτικά εργαστήρια.

3. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 156/5-6-2012 έγγραφό τους, καθηγητές του χειρουργικού τομέα του τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, προς τους Υπουργούς Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και τον Ειδικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης, υποστηρίζουν, ότι εάν δεν είναι δυνατή η περαιτέρω πραγματοποίηση ιατρικών πράξεων σε ιδιωτικές κλινικές, τότε δημιουργείται άνιση μεταχείριση μεταξύ των ιατρικών ειδικοτήτων που δεν απαιτούν περαιτέρω επεμβατικές πράξεις, προκειμένου να υπάρξει θεραπεία του ασθενούς και εκείνων που απαιτούν επιπλέον επεμβατικές πράξεις κλπ (π.χ.

2

χειρουργών, αναισθησιολόγων) και ζητούν την ανάκληση των προαναφερθέντων εγγράφων του Υπουργείου Υγείας.

Κατόπιν των ανωτέρω τίθεται το εν αρχή ερώτημα.

ΙΙ. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

A. Στις παραγράφους 1, 5 και 6, του άρθρου 16 του Συντάγματος, ορίζονται, πλην άλλων, και τα εξής:

«1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες, η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. ....5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. .... 6. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί. ....».

B. Στο άρθρο 13 Ν.1397/1983 «Εθνικό Σύστημα Υγείας» (ΦΕΚ Α' 143) όπως ισχύει, ορίζονται, πλην άλλων, και τα εξής:

«Πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια και μονάδες

1. Στα νοσοκομεία μπορεί να εγκαθίστανται και να λειτουργούν πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια και ειδικές μονάδες που στελεχώνονται αποκλειστικά με πανεπιστημιακό ιατρικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό..... Οι πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια και μονάδες εντάσσονται στον αντίστοιχο τομέα του νοσοκομείου και αποτελούν τμήματά του. .... 2. Τα πανεπιστημιακά τμήματα στα πλαίσια του τομέα που υπάγονται λειτουργούν και διοικούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 11 και 12 του νόμου αυτού. Το πανεπιστημιακό προσωπικό, σε ότι αφορά την υπηρεσία του στο νοσοκομείο, θεωρείται ότι βρίσκεται σε οργανική σχέση με αυτό και υπάγεται στη δικαιοδοσία, τον επιστημονικό και ιεραρχικό έλεγχο των αρμόδιων οργάνων του νοσοκομείου, όπως και το λοιπό προσωπικό της ιατρικής υπηρεσίας....».

Γ. Στα άρθρα 9, 11 και 13 του Ν. 2889/2001 «Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 37) όπως ισχύει, ορίζονται κατ' αντιστοιχία, πλην άλλων, και τα εξής:

1. «Άρθρο 9

Ολοήμερη λειτουργία νοσοκομείων

1. Καθιερώνεται η ολοήμερη λειτουργία των νοσοκομείων που ανήκουν στο Ε.Σ.Υ. με την επέκταση των εξωτερικών ιατρείων και τη διενέργεια διαγνωστικών, θεραπευτικών και επεμβατικών πράξεων πέραν του τακτικού ωραρίου. Σε όλα τα νοσοκομεία που ανήκουν στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) τα τακτικά ιατρεία λειτουργούν καθημερινά τις πρωινές ώρες με τετράωρη τουλάχιστον υποχρεωτική παρουσία ειδικευμένων ιατρών. ....

2. Οι μόνιμοι ειδικευμένοι ιατροί του νοσοκομείου όλων των βαθμών, **οι πανεπιστημιακοί ιατροί, που κατέχουν τίτλο ειδικότητας και εργάζονται σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, που είναι εγκατεστημένες σε νοσηλευτικά ιδρύματα, που ανήκουν στο Ε.Σ.Υ., το νοσηλευτικό, το παραϊατρικό, το επιστημονικό μη ιατρικό και το διοικητικό προσωπικό του νοσοκομείου, μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στη λειτουργία πέραν του τακτικού ωραρίου, όπως αυτή καθορίζεται στο παρόν άρθρο. .... Οι ιατροί συμμετέχουν στη λειτουργία του νοσοκομείου πέραν του τακτικού ωραρίου, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχουν υπηρεσίες στην πρωινή λειτουργία των τακτικών ιατρείων τουλάχιστον μια (1) ημέρα την εβδομάδα και δεν εφημερεύουν κατά τις ημέρες αυτές. Ο αριθμός των περιστατικών, που εξετάζονται από κάθε ιατρό ανά εβδομάδα, μετά το τακτικό ωράριο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τον αριθμό των αντίστοιχων πράξεων, που διενεργούνται από τον ίδιο ιατρό στο τακτικό ωράριο.**

3. **Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις, υπό τις οποίες εντάσσονται τα νοσοκομεία, που ανήκουν στο Ε.Σ.Υ., στην ολοήμερη λειτουργία, όπως και οι όροι και προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί το προσωπικό της παραγράφου 2 να συμμετέχει σε αυτήν, ... 4. .... 5.**

..... 6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών καθορίζεται **το ύψος της δαπάνης για την ιατρική επίσκεψη** και τις διαγνωστικές, θεραπευτικές και επεμβατικές πράξεις, που πραγματοποιούνται κατά την πέραν του τακτικού ωραρίου λειτουργία, το ποσοστό, **που αποδίδεται, ως αμοιβή στο προσωπικό της παραγράφου 2**, οι περιπτώσεις στις οποίες η δαπάνη βαρύνει τον ίδιο τον ασθενή, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. **Με όμοια απόφαση καθορίζεται ειδικά για τους πανεπιστημιακούς ιατρούς της παραγράφου 2, το ποσοστό από την αμοιβή τους, το οποίο αποδίδεται στο λογαριασμό της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του ν. 2530/1997 (ΦΕΚ 218 Α).** 7. ....8. "Οι πανεπιστημιακοί ιατροί της παραγράφου 2 συμμετέχουν στην ολόημερη πέραν του τακτικού ωραρίου λειτουργία, από 1.4.2011 αποκλειστικά σε χώρους του νοσοκομείου. 9. ....».

2. Άρθρο 11

«1. Οι ιατροί του Ε.Σ.Υ. είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Η λειτουργία ιδιωτικού ιατρείου εντός ή εκτός του νοσοκομείου ή του κέντρου υγείας ή η με οποιονδήποτε τρόπο απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα αποτελεί, εκτός από το παράπτωμα της παραγράφου 1 εδάφιο α` του άρθρου 77 του ν. 2071/1992 (ΦΕΚ 123 Α`), το πειθαρχικό αδίκημα της χαρακτηριστικώς αναξιοπρεπούς για υπάλληλο συμπεριφοράς του άρθρου 109 παρ. 2 περ. δ` του ν. 2683/1999 .....

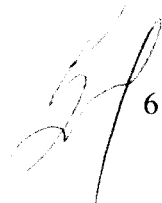
2. Οι Πανεπιστημιακοί ιατροί πλήρους απασχόλησης που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, που είναι εγκατεστημένες σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., **με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 23 του ν. 4009/2011 (Α` 195), επιτρέπεται να διατηρούν ιδιωτικό ιατρείο, εφόσον συμμετέχουν στην ολόημερη, πέραν του τακτικού ωραρίου λειτουργία του νοσοκομείου τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα εκτός των ημερών εφημερίας.**

3.Ο Πανεπιστημιακός Ιατρός, που είναι τοποθετημένος σε Πανεπιστημιακή Κλινική, Εργαστήριο ή Μονάδα εγκατεστημένη σε νοσοκομείο του Ε.Σ.Υ. ή των Πανεπιστημίων, **εφόσον παραβιάζει τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, ανεξάρτητα από την πειθαρχική του δίωξη για την οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 2530/1997, απομακρύνεται αμέσως από το νοσοκομείο με απόφαση της συγκλήτου του οικείου Πανεπιστημίου, με την οποία ανακαλείται η πράξη τοποθέτησής του .....**

4. Μετά τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού απαγορεύεται στους πανεπιστημιακούς ιατρούς που εργάζονται σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, που είναι εγκατεστημένες σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. ή των Α.Ε.Ι., η παροχή υπηρεσιών, με οποιαδήποτε σχέση, περιλαμβανομένης και αυτής του συμβούλου, σε ιδιωτικές κλινικές ή σε ιδιωτικά διαγνωστικά ή θεραπευτικά εργαστήρια και γενικότερα σε κάθε είδους ιδιωτικές επιχειρήσεις, που παρέχουν ή καλύπτουν ασφαλιστικά υπηρεσίες υγείας, καθώς και η εγκατάσταση ιδιωτικών ιατρείων ή ιατρικών μηχανημάτων εντός των παραπάνω ιδιωτικών φορέων. Για τους πανεπιστημιακούς ιατρούς του εργαστηριακού τομέα, που δεν έχουν ιδιωτικό εργαστήριο, αλλά διατηρούν, μόνο, εργαστήριο εντός ιδιωτικών φορέων, η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου του έτους 2002......5.....».

3.«Άρθρο 13

1.... 6. Από 1.1.2002, στους πανεπιστημιακούς ιατρούς που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, εγκατεστημένες σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. ή των Α.Ε.Ι., **καταβάλλεται, από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του οικείου νοσοκομείου, ειδική αμοιβή για το κλινικό και εργαστηριακό έργο που παρέχουν, το ύψος της οποίας ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας».**

Δ. Στα άρθρα 23 και 24, του Ν. 4009/2011 (ΦΕΚ Α' 195), ορίζονται αντιστοίχως, πλην άλλων, και τα εξής:

1. «Άρθρο 23

Ένταξη καθηγητών σε κατηγορίες

1. Οι Καθηγητές εκλέγονται ως **πλήρους απασχόλησης**. Μετά τη συμπλήρωση τριετούς πραγματικής άσκησης καθηκόντων στη βαθμίδα του πρώτου διορισμού τους, μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία της **μερικής απασχόλησης, οπότε και λαμβάνουν το 35% των τακτικών αποδοχών τους.**

2. Οι Καθηγητές **πλήρους απασχόλησης** υποχρεούνται να διαμένουν και να εγκαθίστανται στο νομό όπου εδρεύει η σχολή του Α.Ε.Ι. στο οποίο υπηρετούν και μπορούν: α) .. δ) **Να αμείβονται από εκτέλεση κλινικού έργου και εφημεριών σε πανεπιστημιακές κλινικές.** ε) .. στ) ..... θ) **Να ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ύστερα από ενημέρωση του Κοσμήτορα της σχολής στην οποία ανήκουν...**

4. Καθηγητές **μερικής απασχόλησης** **είναι υποχρεωτικά όσοι κατέχουν θέση πλήρους απασχόλησης στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.....**

5. Οι Καθηγητές που επιθυμούν να υπηρετήσουν κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος ως **μερικής απασχόλησης υποβάλλουν στη σχολή στην οποία υπηρετούν αίτηση, στην οποία δηλώνουν την παράλληλη απασχόληση που επιθυμούν να ασκήσουν.** Η αίτηση εγκρίνεται από την κοσμητεία, αφού διαπιστωθεί τεκμηριωμένα ότι δεν παρακωλύεται η εύρυθμη λειτουργία και ότι καλύπτονται οι ανάγκες της σχολής. Την έγκριση ακολουθεί η έκδοση πράξης ένταξης στην κατηγορία της μερικής απασχόλησης από τον κοσμήτορα, η οποία κοινοποιείται στον πρύτανη και το Συμβούλιο του ιδρύματος, καθώς και στο Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Με τον Οργανισμό μπορεί να καθορίζονται οι ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες η αίτηση μπορεί να υποβάλλεται και κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

 7

6. Για την κατοχή δεύτερης έμμισθης θέσης στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα από Καθηγητές μερικής απασχόλησης, απαιτείται σχετική άδεια της κοσμητείας, η οποία εγκρίνεται με απόφαση του πρύτανη.....».

2. «Άρθρο 24

Ασυμβίβαστα - Αναστολή καθηκόντων

1. Στους Καθηγητές **απαγορεύεται:**

α) **να απασχολούνται ως σύμβουλοι** ή με διοικητικά ή διδακτικά ή ερευνητικά καθήκοντα ή να συμμετέχουν με οποιαδήποτε σχέση και χρονική διάρκεια, σε φορέα παροχής εκπαιδευτικών ή ερευνητικών υπηρεσιών **που δεν υπάγεται στο δημόσιο τομέα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται** στους Καθηγητές των Α.Ε.Ι. να απασχολούνται, υπό τις ανωτέρω ιδιότητες, **σε μη κερδοσκοπικά** ερευνητικά κέντρα τα οποία αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. **β) να ιδρύουν ή να συμμετέχουν, με οποιαδήποτε σχέση ή ιδιότητα, σε επιχειρήσεις ή εταιρείες ή κοινοπραξίες ή κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα,** στα οποία ανατίθεται η εκπόνηση μελετών ή προγραμμάτων ή η εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ή η προμήθεια υλικού **ή η παροχή υπηρεσιών από το οικείο ή άλλο Α.Ε.Ι.** και γ) να κατέχουν άλλη, πλην του διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι. ή της θέσης δικαστικού λειτουργού ή εκκλησιαστικού υπαλλήλου, μόνιμη οργανική θέση στο δημόσιο τομέα, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995 (Α' 247), **με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 23.**

2. ....».

III. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

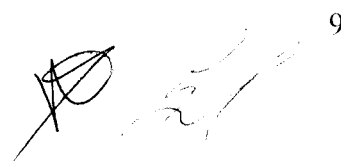
Από την ερμηνεία των προεκτιθέμενων διατάξεων, αυτοτελώς και κατά συνδυασμό, σύμφωνα με το γράμμα, το πνεύμα και το σκοπό τους, και με βάση τα πραγματικά δεδομένα του ερωτήματος, **συνάγονται τα ακόλουθα:**

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Συντάγματος, καθορίζονται οι βασικές αρχές που διέπουν την παροχή της ανώτατης εκπαίδευσης, για την οποία θεσπίζονται συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά πλαίσια, που

οριοθετούν τη δράση του κοινού νομοθέτη κατά τη ρύθμιση από αυτόν των σχετικών θεμάτων. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η ανώτατη εκπαίδευση, η οποία έχει ως αποστολή την προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσης με την έρευνα και την διδασκαλία, παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα. Η κρατική εποπτεία περιορίζεται στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των οργάνων των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Το διδακτικό και ερευνητικό έργο πραγματοποιείται από δύο διακεκριμένες κατηγορίες προσωπικού, δηλαδή από το κύριο διδακτικό προσωπικό και από το λοιπό διδακτικό προσωπικό. Το κύριο διδακτικό προσωπικό, ως εκ της φύσεως του επιτελούμενου από αυτό έργου, πρέπει να απαρτίζεται από **καταξιωμένους επιστήμονες, με αυξημένα προσόντα και κύρος, οι οποίοι έχουν την ευθύνη αναδείξεως των νέων επιστημόνων, για την εκπλήρωση της αποστολής του ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος στο οποίο υπηρετούν**, και οι οποίοι, ανεξάρτητα από την ειδικότερη ονομασία ή την επί μέρους διαβάθμισή τους, έχουν ευθέως από το Σύνταγμα την ιδιότητα του **δημοσίου λειτουργού** και απολαύουν ειδικής προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. (ΣΤΕ 1291/2003, Ολομ. 2801/1984, Α.Ε.Δ. 30/1985 κ. ά.).

2. Τα μέλη ΔΕΠ, μπορούν να ασκούν, παράλληλα με τα κύρια καθήκοντά τους, **μόνο τις δραστηριότητες που ρητώς και περιοριστικώς απαριθμούνται** στις προαναφερθείσες διατάξεις. Περαιτέρω, σε περίπτωση άσκησης δραστηριοτήτων που δεν επιτρέπονται ρητώς, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες στις οικείες διατάξεις πειθαρχικές ποινές. Εξάλλου, οι διατάξεις αυτές με το ανωτέρω περιεχόμενο, θεσπίστηκαν ενόψει και της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 6 του Συντάγματος, κατά την έννοια της οποίας τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ πρέπει, καταρχήν, να είναι **αποκλειστικώς αφοσιωμένα στο διδακτικό και στο ερευνητικό έργο τους** και **κατ' εξαίρεση** επιτρέπεται η εξωπανεπιστημιακή τους απασχόληση, **στο μέτρο που η συμμετοχή τους σ' αυτή δεν ματαιώνει την εξυπηρέτηση του δημοσίου σκοπού, δηλαδή της παροχής ανώτατης εκπαίδευσης από τα ΑΕΙ**. Συνεπώς, ενόψει του ανωτέρω **δημοσίου σκοπού** που επιδιώκεται με τις πιο πάνω

διατάξεις, ο περιορισμός αυτός της επαγγελματικής ελευθερίας των μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ, είναι θεμιτός και εύλογος και, ως εκ τούτου, δεν αντικεινται στα άρθρα 5 παρ. 1 και 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος, με τις διατάξεις των οποίων κατοχυρώνονται η επαγγελματική ελευθερία και η αρχή της αναλογικότητας (βλ. ΣΤΕ 1409/2007, 332/2012).

3. Περαιτέρω, με την εγκατάσταση πανεπιστημιακών εργαστηρίων, κλινικών και ειδικών μονάδων, στα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 1397/1983, ελήφθη **κρατική μέριμνα όχι μόνον για την άσκηση διδακτικού και ερευνητικού έργου** εντός των νοσοκομείων αυτών από μέλη του ΔΕΠ των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, προς περαιτέρω ανάπτυξη και προαγωγή της επιστήμης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 16 του Συντάγματος, **αλλά και για την προάσπιση της υγείας των πολιτών**, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 21 του Συντάγματος, στο πλαίσιο της εφαρμογής της συνταγματικής αρχής του **κοινωνικού κράτους δικαίου**. Ειδικότερα, από τις διατάξεις του ως άνω άρθρου 13 του Ν. 1397/1983, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις του ίδιου νόμου, συνάγεται ότι οι εγκαθιστάμενες στα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας πανεπιστημιακές κλινικές που στελεχώνονται με πανεπιστημιακούς ιατρούς, έχουν, ως μονάδες νοσοκομειακής περίθαλψης, λειτουργική αποστολή που **δεν διαφοροποιείται** από εκείνη των λοιπών μονάδων των ιδίων νοσοκομείων, οι οποίες στελεχώνονται με το ιατρικό προσωπικό του Εθνικού Συστήματος Υγείας σύμφωνα με τα άρθρα 24 και επ. του ίδιου νόμου. **Όλες οι μονάδες περίθαλψης του Εθνικού Συστήματος Υγείας έχουν λειτουργική αποστολή που συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών υγείας «ισότιμα σε κάθε πολίτη, ανεξάρτητα από την οικονομική, κοινωνική και επαγγελματική του κατάσταση»**, σύμφωνα με την διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν.1397/1983. Η επιταγή αυτή αποτελεί έκφραση της αρχής του **κοινωνικού κράτους δικαίου**, η οποία ρητώς πλέον κατοχυρώνεται στην παρ. 1 του άρθρου 25 του Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση

του άρθρου αυτού με το από 6.4.2001 ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής. **Συνεπώς, την ίδια λειτουργική αποστολή έχουν και οι πανεπιστημιακές κλινικές που εγκαθίστανται στα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, παράλληλα με την διδακτική και ερευνητική αποστολή τους.** Αυτός ο νόμιμος όρος για την πρόσβαση των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και των ιδίων των πανεπιστημιακών ιατρών, στα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, **είναι συνταγματικά θεμιτός και δεν αντιβαίνει στην παρ. 1 του άρθρου 16 του Συντάγματος, εν όψει και της ευρείας εξουσίας που παρέχεται στον κοινό νομοθέτη, δυνάμει της παρ. 3 του άρθρου 21 του Συντάγματος και της συνταγματικής αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου, για την θέσπιση κανόνων δικαίου με σκοπό την προάσπιση της υγείας των πολιτών.** Άλλωστε, όπως προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του Ν. 1397/1983 (βλ. σελ. 8 και 9), ο νομοθέτης έκρινε ότι, προκειμένου να **επιτελούν απρόσκοπτα** οι μονάδες περίθαλψης του Εθνικού Συστήματος Υγείας την λειτουργική αποστολή τους, πρέπει όλοι οι ιατροί που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στις μονάδες αυτές **να είναι προσηλωμένοι στο λειτούργημά τους και, κυρίως, να είναι απαλλαγμένοι από εξαρτήσεις, τις οποίες συνεπάγεται η παράλληλη εκ μέρους τους άσκηση ελεύθερου ιατρικού επαγγέλματος, είτε ατομικώς, είτε με τη συμμετοχή τους καθ' οιονδήποτε τρόπο σε ιδιωτικές κλινικές και άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις του Κλάδου Υγείας, δεδομένου ότι οι εξαρτήσεις αυτές υπονομεύουν και απειλούν με εκφυλισμό ένα Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΣτΕ 1678/2002, 2027/2002).**

4. Με το άρθρο **11** του Ν. **2889/2001**, όπως σήμερα ισχύει, ενώ καθιερώνεται η απαγόρευση για τους ιατρούς του Ε.Σ.Υ. λειτουργίας ιδιωτικού ιατρείου, εντός ή εκτός του νοσοκομείου, ή του κέντρου υγείας, ή η με οποιονδήποτε τρόπο απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα, **για τους πανεπιστημιακούς γιατρούς πλήρους απασχόλησης,** που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, που είναι εγκατεστημένες σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ.,

εισάγεται εξαίρεση και επιτρέπεται, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 23 του ν. 4009/2011 (Α` 195), να διατηρούν ιδιωτικό ιατρείο, εφόσον συμμετέχουν στην ολόημερη, πέραν του τακτικού ωραρίου λειτουργία του νοσοκομείου τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα εκτός των ημερών εφημερίας.

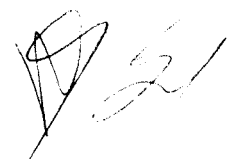
Τούτο διότι, κατά τον νόμο, οι πανεπιστημιακές κλινικές, τα εργαστήρια και οι μονάδες, εντάσσονται στον αντίστοιχο τομέα του νοσοκομείου και αποτελούν τμήματά του και το πανεπιστημιακό προσωπικό, σε ό,τι αφορά την υπηρεσία του στο νοσοκομείο, θεωρείται ότι βρίσκεται σε οργανική σχέση με αυτό και υπάγεται στην δικαιοδοσία, τον επιστημονικό και ιεραρχικό έλεγχο των αρμοδίων οργάνων του νοσοκομείου, όπως και το λοιπό προσωπικό της ιατρικής υπηρεσίας. Άλλωστε, το διδακτικό και ερευνητικό έργο που ασκείται από τους πανεπιστημιακούς γιατρούς στις πανεπιστημιακές κλινικές, τα εργαστήρια και τις μονάδες που είναι εγκατεστημένες στα νοσοκομεία του ΕΣΥ ή των ΑΕΙ, είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το κλινικό και εργαστηριακό έργο που ασκούν οι ίδιοι στις ως άνω μονάδες και, ως εκ τούτου, δεν θα ήταν νοητή η άσκηση διδακτικού και ερευνητικού έργου, χωρίς ταυτόχρονη άσκηση κλινικού και εργαστηριακού έργου. **Εξ αντιδιαστολής δε προς αυτό προκύπτει ότι, η μη άσκηση κλινικού έργου εκ μέρους των μελών ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης, τα οποία προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, που είναι εγκατεστημένες σε νοσοκομεία του ΕΣΥ, έχει ως συνέπεια την στέρηση της δυνατότητας άσκησης από αυτούς ελευθερίου επαγγέλματος και διατήρησης ιδιωτικού ιατρείου** (Γνωμ. ΝΣΚ 369/2012 Ατομική).

5. Με την παρ. 2 του άρθρου 30 του Ν. 4025/2011 αντικαταστάθηκε η παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 2889/2001 και επετράπη στους πανεπιστημιακούς γιατρούς, η άσκηση ελευθερίου επαγγέλματος ύστερα από ενημέρωση του Κοσμήτορα της σχολής στην οποία ανήκουν. Κατ' ουδέν, όμως, εθίγη, παραμείνασα ισχυρή, η παρ. 4 του ίδιου άρθρου με την οποία θεσπίσθηκε ρητή απαγόρευση για όλους ανεξαιρέτως τους

πανεπιστημιακούς γιατρούς, αδιακρίτως αν είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης, που εργάζονται σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, που είναι εγκατεστημένες σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. ή των Α.Ε.Ι., να παρέχουν υπηρεσίες, με οποιαδήποτε σχέση, περιλαμβανομένης και αυτής του συμβούλου, σε ιδιωτικές κλινικές ή σε ιδιωτικά διαγνωστικά ή θεραπευτικά εργαστήρια και γενικότερα σε κάθε είδους ιδιωτικές επιχειρήσεις, που παρέχουν ή καλύπτουν ασφαλιστικά υπηρεσίες υγείας, καθώς και να εγκαθιστούν ιδιωτικά ιατρεία ή ιατρικά μηχανήματα εντός των παραπάνω ιδιωτικών φορέων.

Είναι δεδομένος ο χαρακτήρας της κρίσιμης απαγορευτικής διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 11 του Ν. 2889/2001, **ως ειδικής, αναλλοίωτης κατά χρόνο και άθικτης και υπό το καθεστώς του Ν. 4009/2011**, (όπως ισχύει), με τον οποίο τροποποιήθηκαν άλλες, συγκεκριμένες διατάξεις του ίδιου άρθρου. **Η μη τροποποίησή της ήταν συνειδητή επιλογή του νομοθέτη και αποδεικνύει την διαχρονική της επικύρωση.** Είναι διάταξη, η οποία, ως εκ της αδιάσπικτης διατυπώσεώς της, **έχει καθολικό χαρακτήρα και είναι γενικής ισχύος, καλύπτουσα, αδιακρίτως, όλες τις κατηγορίες ιατρών.** Άλλωστε, ο Ν.4025/2011, ο οποίος τροποποίησε την παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 2889/2001, είναι **μεταγενέστερος** του Ν. 4009/2011 (ο οποίος επέτρεψε, υπό γενική και αόριστη διατύπωση, την άσκηση ελευθερίου επαγγέλματος από τους καθηγητές πλήρους απασχόλησης, κατόπιν ενημερώσεως του Κοσμήτορα της σχολής, **όπως άλλωστε επέτρεπε** και ο προϊσχύσας Ν. 2530/1997), και ο νομοθέτης έχοντας υπόψιν του την ισχύουσα απαγορευτική ρύθμιση, επέλεξε την διατήρησή της, καθόσον, αν ήθελε να την ανατρέψει, **θα το έπραττε ρητά, όπως το έπραξε στην περίπτωση της δυνατότητας διατηρήσεως ιδιωτικού ιατρείου.**

Περαιτέρω, οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 11 του Ν. 2889/2001, **ειδικές, καθολικής ισχύος και δημοσίας τάξεως**, θεσπίσθηκαν με κριτήρια **αντικειμενικά** και αποσκοπούν στην **υψηλότερη λειτουργική αποδοτικότητα των πανεπιστημιακών κλινικών εργαστηρίων και**

ειδικών μονάδων, ως μονάδων νοσοκομειακής περίθαλψης του Εθνικού Συστήματος Υγείας, ήτοι αποσκοπούν στην θεραπεία δημοσίου συμφέροντος που συνίσταται στην προάσπιση της υγείας των πολιτών, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 21 του Συντάγματος, στο πλαίσιο της εφαρμογής της συνταγματικής αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου. Συνεπώς, οι απαγορευτικές διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 11 του Ν. 2889/2001 δεν παραβιάζουν τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 και της παρ. 1 του άρθρου 25 του Συντάγματος, όπως η παρ. 1 του άρθρου 25 ισχύει μετά την αναθεώρησή της με το από 6.4.2001 ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, με τις οποίες, αντιστοίχως, κατοχυρώνεται ως ατομικό δικαίωμα, η ελευθερία επιλογής και ασκήσεως επαγγέλματος και επιβάλλεται ο σεβασμός της αρχής της αναλογικότητας, κατά την πρόβλεψη περιορισμών στα ατομικά δικαιώματα, διότι, η συνταγματική κατοχύρωση της ελευθερίας επιλογής και ασκήσεως επαγγέλματος, δεν εμποδίζει τον κοινό νομοθέτη να επεμβαίνει, θέτοντας για την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος περιοριστικούς όρους και υποχρεώσεις ή ακόμη και απαγορεύσεις, όταν τις νομοθετικές αυτές επεμβάσεις επιβάλλουν, όπως εν προκειμένω, λόγοι προάσπισης της υγείας των πολιτών, η οποία ανάγεται στο δημόσιο συμφέρον.

6. Θα πρέπει, τέλος, να επισημανθεί ότι, με το άρθρο 23 του Ν. 4009/2011, οι καθηγητές πλήρους απασχόλησης, δικαιούνται να αμείβονται για εκτέλεση κλινικού έργου και εφημεριών, σε πανεπιστημιακές κλινικές και μπορούν να ασκούν ελεύθερο επάγγελμα, ύστερα από ενημέρωση του Κοσμήτορα της σχολής στην οποία ανήκουν, με τις προϋποθέσεις που θέτουν οι οικείες διατάξεις. Τα ανωτέρω προνόμια αξιολογήθηκαν και χορηγήθηκαν, κατ'εξαιρεση και πέραν του καταβαλλομένου μισθού, στην κατηγορία αυτών των δημοσίων λειτουργών, σε σχέση πάντοτε με τις απαγορεύσεις της κρίσιμης διατάξεως.

IV. Ενόψει όλων αυτών, το Γ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδοτεί, ομοφώνως, επί του ανωτέρω ερωτήματος ως εξής:

Η παράγραφος 4 του άρθρου 11 του Ν. 2889/2001, με την οποία απαγορεύεται στους πανεπιστημιακούς ιατρούς, οι οποίοι εργάζονται σε πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια ή μονάδες, που είναι εγκατεστημένες σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. ή των Α.Ε.Ι., να παρέχουν υπηρεσίες, με οποιαδήποτε σχέση, περιλαμβανομένης και αυτής του συμβούλου, σε ιδιωτικές κλινικές ή σε ιδιωτικά διαγνωστικά ή θεραπευτικά εργαστήρια και γενικότερα σε κάθε είδους ιδιωτικές επιχειρήσεις, που παρέχουν ή καλύπτουν ασφαλιστικά υπηρεσίες υγείας, καθώς και να εγκαθιστούν ιδιωτικά ιατρεία ή ιατρικά μηχανήματα εντός των παραπάνω ιδιωτικών φορέων, εξακολουθεί να ισχύει και μετά την έναρξη εφαρμογής του Ν. 4009/2011, για όλους, ανεξαιρέτως τους πανεπιστημιακούς ιατρούς, πλήρους και μερικής απασχόλησης.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 17-5-2013

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Νικηφόρος Κανιούρας

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Αρ. Σινάνης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.